

Toplantı : 16 CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı :644'e 1 nci Ek

Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ile Bu Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu Raporu (M. Meclisi : 1/445; C. Senatosu : 1/489)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 372)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 101-71/14228

31 . 12 . 1976

Cumhuriyet Senatosu Genel Sekreterliğine

İlgi : Millet Meclisi Başkanlığına gönderilen 10 . 5 . 1976 tarihli ve 101-71/07378 sayılı yazımız.

«Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ile Bu Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» nun müstenidatı olan Sözleşme metninin Türkçe ve İngilizce nüshalarından birer adet ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerine arz ederim.

Seyfi Öztürk

Başbakan Y.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
DANİMARKA KRALLIĞI
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ

İki devlet arasında Sosyal Güvenlik alanındaki ilişkileri düzenlemeyi arzu eden Türkiye Hükümeti ile Danimarka Hükümeti,

Her iki ülkeden birinin vatandaşlarının diğer ülkenin sosyal güvenlik mevzuatına göre, o tarafın vatandaşları ile eşit işleme tabi tutulmaları prensibini teyid ederek,

Bu prensibin yürürlüğe konması ve bir tarafın ülke sinden, diğer tarafın ülkesine giden her iki ülke vatandaşlarının, ya kendi ülkelerinde buldukları sırada kendi mevzuatlarına göre kazandıkları hakların korunması, ya da gittikleri ülkede yürürlükte bulunan mevzuatla sağlanan muadil haklardan yararlanmalarına olanak verecek tedbirlerin alınmasını arzu ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

BÖLÜM : I

GENEL HÜKÜMLER

MADDE — 1

Bu Sözleşmenin uygulanmasında, Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa

- (a) «Akit Taraf» Danimarka Krallığı veya Türkiye Cumhuriyeti;
- (b) «Ülke» Danimarka Krallığı bakımından, Grönland ve Faroe Adaları dışında kalan Danimarka Krallığının ulusal toprakları, Türkiye Cumhuriyeti bakımından, Türkiye'nin ulusal toprakları ;
- (c) «Vatandaş» Danimarka Krallığı bakımından bir Danimarka vatandaşı, Türkiye Cumhuriyeti bakımından bir Türk vatandaşı;
- (d) «Mevzuat» Akit Taraflardan birinin, ülkesinin herhangi bir yöresinde yürürlükte bulunan ve bu sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen mevzuat;
- (e) «Yetkili Makam» Danimarka Krallığı bakımından duruma göre, Sosyal İşler Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti bakımından Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya diğer ilgili Bakanlıklar;
- (f) «Yetkili Kurum» yardımları sağlamaktan sorumlu olan kurum ;
- (g) «İkametgâh» kanunen müesses mutad ikamet yeri;
- (h) «İşçi» Danimarka Krallığı bakımından bir işverenin hizmetinde, iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin mevzuata tabi bulunarak; Türkiye Cumhuriyeti bakımından ise bir işverenin hizmetinde, 2 nci maddenin 2 nci fıkrasında sayılan mevzuata tabi olan kimselerdir;
- (i) «Aile Fertleri» yetkili kurumun uyguladığı mevzuatta aile fertleri olarak tarif edilen ya da tanınan kimseler;
- (j) «Geride Kalan Hak Sahipleri» yardımlar hangi mevzuata göre yapılıyorsa, o mevzuatta geride kalan hak sahipleri olarak tarif edilen ya da tanınan kişiler;
- (k) «Sigortalılık Süreleri» bu süreler hangi mevzuata göre tamamlanmış ise, o mevzuatta sigortalılık süreleri olarak tarif edilmiş ya da tanınmış prim ödeme süreleri veya bu mevzuata göre sigortalılık sürelerine muadil olarak kabul edilen diğer süreler;
- (l) «Çalışma Süreleri» bu süreler hangi mevzuata göre tamamlanmış ise, o mevzuatta çalışma süreleri olarak tarif edilmiş ya da bu mevzuata göre çalışma sürelerine muadil olarak kabul edilen diğer süreler;
- (m) «İkamet Süreleri» bu süreler hangi mevzuata göre tamamlanmış ya da tamamlandığı kabul edilmiş ise o mevzuatta ikamet süresi olarak tarif edilmiş ya da öyle kabul edilmiş süreler;

(n) «Yardımlar ve Aylıklar» Sözleşmede aksine hüküm bulunmadıkça, kamu fonlarından ödenen yardımlar ve aylıklarla bunların herhangi unsurları, paranın yeniden değerlendirilmesi nedeni ile oluşan zamlarla ek ödenekler, ve aynı zamanda, aylıklar yerine ödenen toptan yardımlar ve uygulama alanı olan konularda prim iadeleri;

Anlamına gelmektedir.

MADDE — 2

Bu Sözleşme :

- (1) Danimarka krallığı bakımından:
 - (a) Ulusal sağlık güvenliği.
 - (b) Hastane hizmetleri.
 - (c) Analık bakımı.
 - (d) Hastalık ve doğum halinde günlük nakdi yardımlar.
 - (e) Rehabilitasyon.
 - (f) İş kazaları ve meslek hastalıkları sigortası.
 - (g) Aile yardımı.
 - (h) İşsizlik sigortası.
 - (i) Millî yaşlılık aylıkları.
 - (j) Malullük sigortası.
 - (k) Dul aylıkları.
 - (l) İş piyasası ek aylıkları (ATP), konularını kapsayan mevzuat hakkında.
- (2) Türkiye Cumhuriyeti bakımından:
 - (a) İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar (hastalık ve analık, iş kazaları ile meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları) hakkındaki mevzuat.
 - (b) Devlet memur ve hizmetlerini kapsayan T. C. Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat.
 - (c) Esnaf ve sanatkârlar ile diğer bağımsız çalışanlar hakkındaki Sosyal Sigorta mevzuatı (Bağ - Kur).
 - (d) 506 sayılı ve 17 . 7 . 1964 tarihli Kanunun geçici 20 nci maddesi ile Sosyal Sigorta sistemine dahil edilen Sosyal Sigorta Sandıkları mevzuatı.

MADDE — 3

- (1) Bu sözleşme, 2 nci maddede belirtilen mevzuatı değiştiren ya da b mevzuata ek olarak çıkarılan bütün kanunlarla yönetmeliklere uygulanır.
- (2) Bu sözleşme, ancak Âkit Tarafların mutabakatı halinde, bu maddenin 1 nci paragrafındaki hükme bakılmaksızın, yeni bir Sosyal Güvenlik dalı ile ilgili kanunlar ve yönetmeliklere de uygulanır.
- (3) Bu sözleşme, mevcut mevzuatın yeni nüfus gruplarına teşmil edilmesine dair kanun ve yönetmeliklerin, resmen yayınlanmasını izleyen üç ay içerisinde diğer Âkit Tarafın itiraz etmemesi halinde bahis konusu kanun ve yönetmelikler hakkında da uygulanır.

MADDE — 4

Âkit Taraflardan birinin bir vatandaşı, diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet ediyorsa bu kimse hakkında sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen konularda, ikamet ettiği ülkenin mevzuatı uygulanır.

MADDE — 5

Sözleşmede aksine hüküm bulunmayan hallerde, bir Âkit Tarafın Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatına tabi bulunan bir kimse, mezkûr mevzuata göre diğer Âkit Tarafın vatandaşlarının tabi olduğu haklara ve yükümlülüklerle aynen tabi olur.

MADDE — 6

Bu sözleşme, 4 ncü madde hükümlerine bakılmaksızın, diplomatik temsilcilik ve konsolosluk mensuplarına ve diplomatik temsilcilik ve konsolosluklarda çalışan sivil memurlar ile memur sayılanlara uygulanmaz.

MADDE — 7

(1) Bu sözleşmede aksine hüküm bulunmayan hallerde, bir Âkit Tarafın mevzuatına göre, ve icabına göre bu sözleşme uyarınca, malullük, yaşlılık veya geride kalan hak sahiplerine verilen aylıklarla, iş kazaları ve meslek hastalıkları dolayısı ile bağlanan aylıklar ve ölüm yardımları, bir Âkit Tarafın bunları iktisap etmiş vatandaşı bulunan işçilerin ya da geride kalan hak sahiplerinin diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmekte olmaları nedeni ile azaltılamaz, değiştirilemez, durdurulamaz, geri alınamaz veya müsadere edilemez.

(2) Bu sözleşmenin hükümlerine göre, Âkit Taraftan birinin mevzuatı uyarınca ve yerine göre, bir Âkit Tarafın bir işçiden veya geride kalan hak sahibinden gayri bir vatandaşı tarafından iktisap olunan ve bu maddenin (1) nci paragrafında atıfta bulunulan yardımlar, eğer o kimse diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet ederse, kendisine ödenmeyecektir.

MADDE — 8

Bir yardımın, diğer sosyal güvenlik yardımları ya da diğer gelirlerle bir araya gelmesi halinde bir Âkit Tarafın mevzuatında öngörülen, bu yardımın azaltılmasına veya durdurulmasına ya da geri alınmasına ilişkin hükümler, yardım diğer Âkit Taraf mevzuatına göre iktisap edilmiş veya gelir diğer Âkit Taraf ülkesinde elde edilmiş olsa dahi, uygulanabilir. Şu kadar ki, ilgili kimsenin bu sözleşmenin 33 nci ve 18 (b) maddelerindeki hükümleri uyarınca her iki Âkit Taraf Kurumlarından malullük, yaşlılık ve ölüm aylıkları ya da meslekî hastalık yardımları alması halinde bu hüküm uygulanmaz.

MADDE — 9

Bu sözleşmenin 4 nci maddesindeki genel kural aşağıdaki istisnalara tabidir :

(a) Bir Âkit Tarafın ülkesinde ikamet eden ve tescilli ofisi veya iş yeri o ülkede bulunan bir işveren tarafından istihdam edilen ve bu müessese hesabına bir işin yapılması için geçici olarak öteki Âkit Taraf ülkesine gönderilen bir işçi, gönderildiği bu ülkede katıldığı ilk on iki ay süresince birinci Âkit Tarafın mevzuatına tabi olmaya devam eder. Görülecek işin süresi, beklenmedik nedenlerle on iki ayı geçtiği takdirde ülkesinde işin görülmekte olduğu Âkit Tarafın yetkili makamının muvafakatı ile bu işçi hakkında, iş tamamlanana kadar birinci Âkit Tarafın mevzuatı uygulanmaya devam eder, böyle bir muvafakat ilk on iki aylık sürenin bitiminden önce istenmelidir.

(b) Tescilli ofisi ya da işyeri bir Âkit Tarafın ülkesinde bulunan bir nakliye müessesesi tarafından istihdam edilen bir işçi, diğer Âkit Tarafın ülkesinde çalıştığı zaman, birinci Âkit Tarafın mevzuatına tabi olur. Ancak, bir işçi, mezkûr müessesenin diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan şube veya daimi temsilciliğinde istihdam edildiği ve o ülkede ikamet ettiği takdirde, bu işçi hakkında şube veya daimi temsilcilik hangi Âkit Taraf ülkesinde ise o Âkit Tarafın mevzuatı uygulanır.

(c) Bir Âkit Tarafın bayrağını taşıyan bir gemide çalıştırılan bir işçi hakkında o Âkit Tarafın mevzuatı uygulanır.

(d) Normal olarak denizde istihdam edilmeyen ve bir Âkit Tarafın karasuları içinde ya da binasında yükleme, boşaltma ve öteki Âkit Tarafın bayrağını taşıyan bir geminin tamiri işlerinde istihdam edilen. ancak o geminin tayfasından olmayan ya da böyle bir işe nezaret etmekten sorumlu olan bir işçi hakkında birinci tarafın mevzuatı uygulanır.

MADDE — 10

(1) 6 nci maddenin hükmü saklı kalmak üzere, 4 nci maddenin hükümleri, diplomatik misyonlarla konsolosluklarda istihdam edilen kimseler ile bu misyonlarla, konsoloslukların memurlarının özel hizmetlerinde çalıştırılan kimselere uygulanır.

(2) Ancak, bu maddenin 1 nci paragrafının kapsamında bulunan ve diplomatik misyon ya da konsoloslukun temsil ettiği ülkenin uyuğunda bulunan kimse, vatandaşı bulunduğu tarafın mevzuatına tabi olma konusunda tercih hakkını kullanabilir. Böyle bir tercih hakkı ancak bir kez kullanılabilir. Bu hak, sözleşmenin yürürlüğe girişini izleyen ya da işçinin işe giriş tarihini izleyen altı ay içinde kullanılır. Tercih hakkı, o tarihte işe girmiş bulunanlar için sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, diğerleri için istihdam edildikleri tarihten itibaren geçerlidir.

MADDE — 11

İki Âkit Tarafın yetkili makamları, karşılıklı mutabakatları ile, 4 ncü maddenin genel kuralına başka istisnalar da getirebilirler. Aynı şekilde, karşılıklı anlaşma ile, 9 ncu maddede belirtilen istisnaların, icabı halinde, uygulanmamasına izin verebilirler.

BÖLÜM : II
HASTALIK VE ANALIK

MADDE — 12

Bir Âkit Tarafın öteki Âkit Taraf ülkesinde ikamet eden bir vatandaşı, hastalık ve analık hallerinde kendisi için ve diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet eden aile fertleri için ikamet ettikleri ülkede yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde sağlık yardımlarına ve para yardımlarına hak kazanır.

MADDE — 13

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre hastalık ve analık yardımlarına hakkın doğması, korunması veya yeniden kazanılmasının tamamlanan belirli sigortalılık, istihdam veya ikamet sürelerine bağlı olduğu hallerde, bu Âkit Tarafın mevzuatına göre tamamlanmış sigortalılık, istihdam veya ikamet sürelerini, kendi mevzuatına göre tamamlanmış süreler imiş gibi nazara alır.

MADDE — 14

(1) Bu maddenin 2 nci paragrafı hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Taraf mevzuatının hastalık ve analıkla ilgili para yardımlarının hesaplanmasını, ilgili kimsenin yıllık veya ortalama ücret, maaş yahut diğer kazançlardan sağladığı gelire bağladığı hallerde, o Âkit Tarafın yetkili kurumu, o yıla ait gelir veya ortalama geliri, münhasıran, mezkûr mevzuata göre tamamlanmış süreler içinde elde edildiği teyit edilmiş bulunan gelirlere göre tespit eder.

(2) Türk uyruklu bir işçinin çocuğu doğması halinde, bu işçinin Danimarka mevzuatına göre, günlük para yardımlarına hak kazanmak için gereken şartları haiz olup olmadığına karar verilirken, eğer ilgili şahıs Danimarka mevzuatında belirtilen sürenin bütünü boyunca bu mevzuata tabi bulunmamışsa;

a) İlgili şahsın Danimarka mevzuatına tabi olmadığı mezkûr süre içinde Türk mevzuatına göre tamamlanmış sigorta süreleri, Danimarka mevzuatına göre doldurulmuş süreler imiş gibi nazarı itibara alınır; ve

b) Danimarka mevzuatına göre, tamamlanan devrelerde almış olduğu teyit edilen ücret veya maaşlardan sağlanan ortalama bir gelire eşit, bir ortalama ücret veya geliri ilgili şahsın nazarı itibara alınan sürelerde almış olduğu kabul edilir.

MADDE — 15

Bir Âkit Tarafın vatandaşının, âkit taraflardan birinin mevzuatına göre hastalık veya analıkla ilgili para yardımları almaya hak kazanmış olduğu hallerde bu yardımlar, ilgili şahsın öteki Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde de kendisine ödenir. Bu ödeme yetkili kurumun ülkesinde bulunan Âkit Taraf vatandaşlarına uygulanan ölçüde ve koşulları içinde yapılır.

BÖLÜM : III
İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

MADDE — 16

Bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen malûllük derecesinin, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre tayininde diğer Âkit Tarafın sigorta sistemi ile kapsanmış bulunan daha önceki bir iş kazası veya meslek hastalığı da nazara alınır.

MADDE — 17

Bir meslek hastalığının, ilgili kimsenin her iki Âkit Taraf ülkesinde, bu türlü bir hastalığa sebep olabilecek işlerde çalıştıktan sonra meydana çıkması halinde, bu kimseye son olarak hangi Âkit Taraf ülkesinde mezkûr çalışmayı sürdürmüşse o taraf mevzuatına göre yardım yapılır.

MADDE — 18

Meslek hastalığına tutulmuş olan ve bundan dolayı bir Âkit Taraf mevzuatı uyarınca yardım almış veya almakta olan Danimarka veya Türk uyruklu bir işçi hakkında aşağıdaki kurallar uygulanır :

(a) İşçi, yardımları alırken, ikinci Âkit Tarafın mevzuatına göre hastalığına veya hastalığının ağırlaşmasına sebep olabilecek bir işte çalışmamışsa, birinci Âkit Tarafın yetkili kurumu, hastalığın ağırlaşmasını da nazarı itibara alarak yapılan sağlık yardımlarının bedelini kendi uyguladığı mevzuata göre öder.

(b) İşçi, yardımları alırken, ikinci tarafın mevzuatına göre böyle bir işte çalışmışsa, birinci Âkit Tarafın yetkili kurumu, hastalığın ağırlaşmasını nazara almaksızın, kendi mevzuatına göre yapılan yardımların bedelini öder; ikinci Âkit Tarafın yetkili kurumu, eğer söz konusu hastalık o tarafın mevzuatına göre meydana gelmişse bu kurumun uyguladığı mevzuata göre, hastalık ağırlaşmadan önce yapılacak yardımın miktarı, ne olacak idiye, bu miktarla hastalık ağırlaştıktan sonra yapılması gereken yardım miktarının arasındaki farka eşit bir ek yardım yapar.

MADDE — 19

14 ncü maddenin 1 nci paragrafındaki hüküm, iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin para yardımlarının hesaplanmasında kıyaslama yolu ile uygulanır.

MADDE — 20

15 nci madde hükmü iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin günlük para yardımlarının ödenmesinde kıyaslama yolu ile uygulanır,

BÖLÜM : IV
AİLE YARDIMLARI

MADDE — 21

Türk uyruklu ve Danimarka'da ikamet eden bir anne veya babanın Danimarka'da ikamet eden çocuğu aynen, Danimarka vatandaşlarına uygulanan koşullar içinde, aile yardımlarına Danimarka mevzuatına göre hak kazanır.

MADDE — 22

Danimarka uyruklu ve Türkiye'de ikamet eden bir anne veya babanın Türkiye'de ikamet eden çocuğu Türk vatandaşlarına uygulanan aynı koşullar içinde, aile yardımlarına Türk mevzuatına göre hak kazanır.

MADDE — 23

Türk vatandaşından dul bir anne veya dul bir babanın çocuğu veya Türk vatandaşlarının yetim çocukları, bu çocuklar eğer Danimarka'da ikamet ediyorlarsa, aynen Danimarka vatandaşlarına uygulanan kurallar içinde Danimarka mevzuatına göre özel aile ödeneklerine, çocuk veya çocuğun ana babasından biri, en az altı aylık bir süre Danimarka'da ikamet etmiş olması ve ölen ana ve baba yahut her ikisi öldüğü zaman Danimarka'da ikamet etmekte olmaları şartıyla, hak kazanırlar.

MADDE — 24

Bir çocuğun her iki Âkit Tarafın mevzuatına göre aile ödeneklerine hak kazanması halinde, ödeneklerin ödenmesi ile ilgili ayrıntılı kurallar 34 ncü madde uyarınca yapılacak idarî anlaşmada belirlenecektir.

BÖLÜM : V

İŞSİZLİK SİGORTASI

MADDE — 25

Diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet eden bir Âkit Taraf vatandaşı işsizlik sigortası hakları bakımından, ikamet ettiği Âkit Taraf vatandaşları ile eşit muameleye tabi olur.

BÖLÜM : VI

YAŞLILIK, MALULLÜK YARDIMLARI VE GERİDE KALAN HAK SAHİPLERİNE SAĞLANAN YARDIMLAR (AYLIKLAR)

KISIM : I

DANİMARKA MEVZUATINA GÖRE SAĞLANAN YARDIMLAR :

MADDE — 26

(1) Danimarka'da en az 12 ay işçi olarak istihdam edilmiş bulunan Türk vatandaşları, millî yaşlılık aylığı mevzuatına göre bir aylığın iktisabına hak kazanmış olmak için, gereken yaşa ulaştıktan sonra ve bir millî yaşlılık aylığı talep edebileceği normal asgari yaşa varmazdan önce, toplam olarak en az beş yıllık bir süre için muttat ikametgâhı Danimarka'da olmak şartı ile aynen Danimarka uyruklularının tabi olduğu kurallara göre millî yaşlılık aylığı konusundaki mevzuat uyarınca aylığa hak kazanır.

(2) Diğer herhangi bir Türk vatandaşı 15 yaşından sonra ve bir millî yaşlılık aylığı talep edileceği normal asgari yaşa varmazdan önce, toplam olarak en az beş yıllık bir süre için muttat ikametgâhı Danimarka'da olmak şartı ile, aynen Danimarka vatandaşlarının tabi olduğu kurallara göre millî yaşlılık aylığı konusundaki mevzuat uyarınca, aylığa hak kazanır.

(3) Ancak, millî yaşlılık aylığı kanununun 2 nci bölümünün (1) (iii) kısmına giren Türk vatandaşlarının iktisap edeceği hakları konusunda 27 nci maddenin hükümleri, aşağıdaki Madde 29 (i) ile kıyaslama yolu ile uygulanır.

(4) Bu maddenin (1) ve (2) fıkralarına bakılmaksızın, aşağıdaki madde 28 (1) (a) hükmü, Türk işçilerinden dul kalmış ve dul kaldıkları zaman 62 yaşında bulunmuş Türk uyrukluların, millî yaşlılık aylığına kazanacakları hakkın tayininde, kıyaslama yolu ile uygulanır.

(5) Bu maddenin (1) ve (2) fıkralarına bakılmaksızın, malullük aylığı veya dulluk aylığına ilişkin mevzuat gereğince emekli aylığı alan Türk uyruklular kendilerini buna ehil kılan yaşa gelince bunun yerine millî yaşlılık aylığına ilişkin mevzuat uyarınca aylık almayı hak kazanırlar.

(6) Millî yaşlılık aylığına ilişkin mevzuat uyarınca ödenen bir aylık, bir Türk işçisinden dul kalan ve Türkiye'de ikamet eden bir Türk uyrukluya, bu maddenin (4) fıkrasındaki hükümler uyarınca bağlanmamışsa, veya madde 28 (1) (a) gereğince bağlanmış bir dul aylığı yerine ikame edilmişse bu aylık madde 7 (1) in hükümlerine bakılmaksızın bu kimseye ödenmez.

MADDE — 27

(1) Danimarka'da asgari 12 ay işçi olarak istihdam edilen Türk vatandaşları, malullük aylığı ile ilgili mevzuata göre ve Danimarka vatandaşlarına tatbik edilen esaslar çerçevesinde, aylığa hak kazanırlar; şu kadar ki bu kimselerin söz konusu mevzutta belirtilen aylığa hak kazanma yaşında olmaları, hak talebinde buldukları tarihe hemen tekaddüm eden asgari ve kesintisiz 12 aylık bir süre içinde Danimarka ülkesinde muttat ikamet etmiş olmaları ve bu süre zarfında asgari 12 ay bedenen ve aklen normal iş görmeye muktedir olmaları gereklidir.

(2) Diğer Türk vatandaşları, malullük aylığı ile ilgili mevzuata göre ve Danimarka vatandaşlarına tatbik edilen esaslar çerçevesinde aylığa hak kazanırlar; şu kadar ki, bu kimselerin 15 yaşından sonra, toplam olarak asgarî beş yıllık bir süre Danimarka'da sürekli ikamet etmiş olmaları ve bu ikâmetin asgarî kesintisiz 12 aylık kısmının talep tarihine hemen tekaddüm etmesi ve bu süre içinde asgarî 12 ay bedenen ve aklen normal bir işi görmeye muktedir olmaları gereklidir.

(3) Bu maddenin (1) ve (2) fıkralarına göre, aylığa hak kazanma, ayrıca, iş - göremezlik halini takip eden malullüğün, ilgili Türk vatandaşının Danimarka'da ikâmet ettiği sırada vukua gelmesi şartına bağlıdır.

(4) 34 ncü madde gereğince akteedilecek İdarî Anlaşma, talepte bulunan kimsenin, aylık talebinin tahkikinin gerektirdiği süre içinde Danimarka'da kalma mecburiyeti ile ilgili esasları tespit eder.

(5) Bir Türk vatandaşının bu maddenin (1) ile (3) fıkralarına göre aylığa hak kazanması halinde, bu kimsenin aylığının, malullük derecesinin artması dolayısıyla, daha yüksek bir derece üzerinden ödenmesi işlemi, şayet aylık sahibi Danimarka dışında ikâmet etmekte ise, yapılamaz.

MADDE — 28

(1) Bir Türk vatandaşı, dul aylığı ile ilgili mevzuata göre ve Danimarka vatandaşlarına tatbik edilen esaslar çerçevesinde aylığa hak kazanır:

Bunun için :

(a) — Dulun ölen kocasının Danimarka'da asgarî 12 ay işçi olarak istihdam edilmiş olması,

— İlgili mevzuata göre, aylığa hak kazanmak için gerekli yaşa ulaştıktan sonra ve ölümünden hemen evvel asgarî ve kesintisiz 12 ay süre ile Danimarka'da ikâmet etmiş bulunması,

— Ve bu süre içinde asgarî 12 ay bedenen ve aklen normal bir işi görmeye muktedir olması,

— Ölümünün Danimarka'da ikâmeti esnasında vukubulması, veya,

(b) İlgili kadının, 15 yaşından sonra, Danimarka'da asgarî beş yıl ikâmet etmiş ve bunun asgarî ve kesintisiz 12 aylık süresinin talep tarihine hemen tekaddüm etmiş ve bu süre zarfında bedenen ve aklen normal işi görmeye muktedir bulunmuş olması gereklidir.

(2) Dul aylığı ve Yardım Kanununun 1 nci bölümünün (2) fıkrasına göre kazanılan dul aylığı; ancak, bu maddenin (1) b fıkrasındaki hükümler gereğince ve bu aylığın bağlanmasını icap ettiren şartların, kadının Danimarka'da ikâmeti sırasında vukua gelmiş olması halinde bağlanır.

(3) 34 ncü madde gereğince akteedilecek İdarî Anlaşma, aylık talebinin tahkikinin gerektirdiği süre içinde kadının Danimarka'da kalma mecburiyeti ile ilgili esasları tespit eder.

(4) Aylığın bu maddenin (1) (a) fıkrasına göre bağlanmamış olması halinde, madde 7 (I) hükümlerine bakılmaksızın, Türkiye'de ikâmet etmekte olan bir Türk vatandaşına, dul aylığı ile ilgili mevzuat hükümlerine göre aylık ödenmez.

MADDE — 29

Türk mevzuatına göre tamamlanan sigortalılık süreleri;

(i) Danimarka mevzuatına göre tamamlanan ikâmet süreleriymiş gibi kabul edilerek, 27 nci maddeye göre hak kazanılmış aylıkların miktarlarının hesaplanmasında,

ve

(ii) Söz konusu sigortalılık süreleri, ilgili kimsenin, Türk mevzuatına göre bir aylığa hak kazanılmamış olması şartıyla Danimarka mevzuatına göre tamamlanmış ikâmet süreleriymiş gibi kabul edilerek, Millî Yaşlılık aylığı Kanununun 2 nci bölümünün (I) (iii) bendi ile malullük aylığı Kanununa göre Danimarka vatandaşlarına ödenecek aylığın hesaplanmasında Sözleşme hükümlerine göre, nazarı itibara alınır.

MADDE — 30

26 ilâ 28 nci madde hükümleri bir Türk vatandaşına, talep tarihlerinden önce muayyen sürelerle Danimarka Krallığında ikâmet etmiş olan Danimarka vatandaşlarının aylık hakları ile ilgili 7 Haziran 1972 tarihli Danimarka Kanunlarının geçici hükümlerine göre aylık bağlanması hakkını vermez.

MADDE — 31

7 nci madde hükümlerine bakılmaksızın, millî yaşlılık, malullük ve dulluk aylıklarına ilişkin Danimarka mevzuatında sözü edilen aşağıdaki ek ödeneklerle yardımlar, Danimarka dışında ikamet eden kimselere verilmemez :

- (a) Aylık zamlar,
- (b) Eş (karı) ödeneği,
- (c) Evlilik ödeneği,
- (d) Şahsi ödenekler,
- (e) Dış yardım ödeneği,
- (f) Daimî bakım ödeneği,
- (g) Malullük yardımları,

KISIM : II

TÜRK MEVZUATINA GÖRE SAĞLANAN YARDIMLAR :

MADDE — 32

(1) Türkiye sınırları içinde ikâmet eden Danimarka vatandaşları maluliyet, yaşlılık ve geride kalan hak sahipleri aylıkları konusundaki Türk mevzuatına göre, sigortalılık hakkı bakımından Türk vatandaşları ile eşit muamele görürler.

(2) Bu maddenin 6 ncı fıkrası hükümlerine bağlı olarak, Danimarka vatandaşları ve hak sahipleri Türk mevzuatına göre maluliyet, yaşlılık ve geride kalan hak sahipleri aylıklarına Türk vatandaşlarına uygulandığı gibi aynı kaideler çerçevesinde hak kazanırlar; şu kadar ki, bu kişilerin anılan mevzuat hükümlerine uygun olarak en az toplam 12 ay süre ile sigortalı olmuş olmaları gerekir.

(3) Bir Danimarka veya Türk vatandaşı veya hak sahipleri, münhasıran Türk mevzuatına göre geçirdikleri sigortalılık veya prim ödeme süresi dikkate alınınca bir aylığa hak kazanma koşulunu yerine getiremediği takdirde, ilgili kişinin Danimarka mevzuatına göre geçirdiği ikamet sürelerinin gerekli miktarı, Türk mevzuatına göre geçirilmiş sigortalılık veya prim ödeme süresi imiş gibi dikkate alınır; şu kadar ki anılan sigortalılık veya prim ödeme süresi ile anılan ikamet süresi çakışmamalıdır.

(4) Yukarıdaki fıkranın uygulanması bakımından müddetlerin birleştirilmesi için gerekli sürelerin çevrilişi aşağıdaki kurallara göre yapılır:

a. Danimarka'da geçirilen ikamet süresinin her yılı Türk mevzuatına göre 360 gün prim ödeme süresine eşittir,

b. Danimarka'da geçirilen ikamet süresinin her bir ayı, Türk mevzuatına göre 30 gün prim ödeme süresine eşittir.

(5) Yukarıdaki (3) ve (4) fıkralara göre hak kazanılan aylıkların hesaplanmasında 33 ncü maddenin (1) (a) - (c) fıkra hükümleri uygulanır.

(6) Bir Danimarka vatandaşı veya hak sahipleri Türk mevzuatına göre maluliyet aylığı veya yaşlılık aylığı veya - onun geride kalan hak sahipleri bakımından - geride kalan hak sahipleri aylıklarına hak kazanma koşullarını yerine getirdiği takdirde, bu Danimarka vatandaşının veya hak sahiplerinin bu gibi aylık veya aylıklara hak kazanmaları aşağıdaki ek şartların yerine getirilmesine bağlıdır :

a. Maluliyet aylığı bakımından, maluliyeti takip eden işgöremezlik halinin Danimarka vatandaşının Türkiye'deki ikameti sırasında meydana gelmiş olması;

b. Erken yaşlılık aylığı bakımından, böyle bir aylığa hak kazanılmasını gerektiren şartların Danimarka vatandaşının Türkiye'deki ikameti sırasında meydana gelmiş olması;

c. Hak sahipleri aylıkları bakımından, sigortalı Danimarka vatandaşının ölümünün Türkiye'deki ikameti sırasında vuku bulması.

KISIM : III

AYLIKLARIN DÜZENLENMESİ

MADDE — 33.

(1) Her iki Âkit Taraf mevzuatına ve uygun olduğu hallerde de bu Sözleşme hükümlerine göre malullük, yaşlılık veya dul aylığına hak kazanıldığı takdirde aşağıdaki esaslar tatbik edilir.

(a) Âkit Taraflardan her ikisinin mevzuatına göre tamamlanan sigorta ve ikamet sürelerinin, ilgili Âkit Taraf ülkesinde ve yardımın yapılacağı tarihte o ülke tarafından uygulanmakta olan mevzuata göre tamamlanmış olması halinde, ilgili kimsenin talep edebileceği yardımların nazari miktarı, her iki Âkit Tarafın yetkili kurumlarınca hesaplanır. Eğer bu mevzuata göre, yardımın miktarı, tamamlanan sürelerin uzunluğuna bağlı değilse, bu miktar, bu bent'te sözü edilen nazari miktar olarak kabul edilir.

(b) Bu fıkranın (a) bendinde sözü edilen nazari miktar esas alınarak, sigorta olayının meydana gelmesinden önce uygulanan mevzuata göre tamamlanmış sigorta ve ikamet sürelerinin, sigorta olayının meydana gelmesinden önce, her iki Âkit Taraf mevzuatına göre tamamlanan sigorta ve ikamet sürelerine olan oranı nisbetinde yardımın gerçek miktarı tesbit edilir.

(c) Sigorta olayının meydana gelmesinden önce her iki Âkit Taraf mevzuatına göre tamamlanan sigorta ve ikamet süreleri toplamı, eğer, taraflardan birinin mevzuatına göre tam yardım alınması için lüzumlu olan azami sigorta ve ikamet süreleri toplamından fazla ise, bu tarafın yetkili kurumu, bu madde hükümlerini tatbik ederken, tamamlanan toplum süreleri yerine azami sigortalılık ve ikamet sürelerini nazari itibara alır. Ancak, bu şekilde yapılan hesaplama, bu kuruma, uygulandığı mevzuatta belirtilen tam yardım miktarından daha fazla bir yardım ödeme yükümlülüğü getirmez.

(2) Bu maddenin (1) fıkrası hükümleri, uygulanırken, Âkit Taraflarca ödenecek aylıkların miktarının, bu Sözleşme hükümlerine veya, sadece aylık sahibinin ülkesinde ikamet ettiği Âkit Taraf mevzuatına göre kazanılmış aylık miktarından daha az olması neticesini hasil etmemelidir. Bu tarafın yetkili kurumu, gerekirse aylık sahibine kendi ülkesinde ikamet ettiği sürece aradaki farka eşit bir ek ödenek verir.

(3) Bu maddenin (1) fıkrası hükümleri, hak kazanılan aylıkların aynı cinsten olmaması halinde de uygulanır.

(4) 34 ncü madde uyarınca aktedilecek idari anlaşma, kısmen veya tamamen kendileri tarafından tamamlanmış olan sigorta ve ikamet süreleri esas alınarak aylıkları hesaplanmış olan dullara, bekar ve boşanmış kadınlara bu maddenin (1) fıkrasına göre ödenecek aylıkların hesaplanmasına ilişkin ayrıntılı hükümler getirebilir.

BÖLÜM : VII

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

MADDE — 34

Her iki Âkit Tarafın yetkili makamları;

(a) Bu Sözleşmenin uygulanması için lüzumlu İdarî Anlaşmayı akdederler,

(b) Bu Sözleşmenin uygulanması yönünden alınan tedbirlere ilişkin malumatı birbirlerine bildirirler,

(c) Kendi mevzuatlarında yapılan ve Bu Sözleşmenin uygulanmasını etkileyebilecek değişikliklere ilişkin bütün malumatı birbirlerine bildirirler.

(d) Bu Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla İrtibat Bürolarını söz konusu İdarî Anlaşmada tayin ve tespit ederler.

MADDE — 35

Bu Sözleşmenin uygulanmasında:

(a) Âkit Tarafların yetkili makamları ve kurumları diğer tarafa yardımcı olur ve sanki kendi mevzuatlarını tatbik ediyormuş gibi hareket ederler. Bu kabil karşılıklı idarî yardımlar, kaide olarak, söz konusu makam ve kurumlar tarafından ücretsiz olarak sağlanır. Ancak; Âkit Tarafların yetkili makamları, bazı masrafların ödenmesi hususunda anlaşmaya varabilirler.

(b) Âkit Taraf makam ve kurumları birbirleriyle, ilgili şahıslarla veya onların temsilcileriyle doğrudan doğruya yazışma yapabilirler. Bu kabil yazışmalarda İngilizce veya Fransızca dilleri kullanılır.

(c) Âkit Tarafların makamları, kurumları veya mahkemeleri, kendilerine gönderilen talep veya diğer dökümanları, bunların diğer Âkit Tarafın resmî diliyle yazılmış olmalarından ötürü reddedemezler.

MADDE — 36

(1) Bir Âkit Taraf mevzuatında bulunan bu mevzuattan uygulanması sırasında ibrazı gerekli vesikalar veya dökümanların vergiden, harçtan, noter veya kayıt masraflarından muaf tutulmasına veya bunlardan indirim yapılmasına dair hükümler, diğer Âkit Taraf mevzuatının veya bu Sözleşmenin uygulanması sırasında ibrazı gerekli olacak benzer vesika veya dökümanlara da teşmil edilir.

(2) Bu Sözleşmenin uygulanması sırasında ibrazı gerekli her türlü beyan, vesika ve dökümanların elçilik veya konsolosluklarca tasdiki gerekmez.

MADDE — 37

Yaşlılık, malullük veya ölüm halinde geride kalanlara sağlanan yardımlar (aylık) ile iş kazaları, meslek hastalıkları için aylık veya ölüm yardımları (cenaze yardımları) talepleri, 34 ncü madde mucibince akdedilecek İdarî Anlaşma hükümlerine göre gönderilir.

MADDE — 38

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına uymak maksadıyla, belirli bir süre içinde bir Âkit Tarafın bir makamına kurumuna veya mahkemesine verilmiş olması gereken bir talep, bildirme veya dilekçe, aynı süre içinde karşı tarafın müteakıl makamına, kurumuna veya mahkemesine verilmiş ise geçerli sayılır. Bu gibi hallerde talebi, bildirgeyi veya dilekçeyi alan Makam, kurum veya mahkeme, bunu, vakit kaybetmeksizin, ya doğrudan doğruya ya da ilgili Tarafın yetkili makamları aracılığıyla diğer Tarafın yetkili makamına kurumuna veya mahkemesine intikal ettirir. Bu kabil taleplerin, beyanların, bildirgelerin veya dilekçelerin diğer Taraf makamına, kurumuna veya mahkemesine verildiği tarih, bunları tahkik edecek olan yetkili makama, kuruma veya mahkemeye verilmiş tarihi olarak kabul edilir.

MADDE — 39

34 ncü madde gereğince akteedilecek İdarî Anlaşma, ilgili kimsenin diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde, Âkit Taraflardan birinin mevzuatında belirtilen sağlık muayenelerinin yapılması hususunda hükümler getirir.

MADDE — 40

34 ncü madde uyarınca akteedilecek İdarî Anlaşma, ödeme yapmakla sorumlu kurumun ülkesinde bulunmadığı diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmekte olan kimselere yapılacak yardımların ödenmesinde takip edilecek usulü getirir.

MADDE — 41

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardım alan fakat diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet eden veya kalan şahısların İdarî kontrolleri ve sağlık muayeneleri, 34 ncü madde uyarınca akteedilecek idarî anlaşma hükümlerine uygun olarak yapılır.

MADDE — 42

Danimarka mevzuatının yabancı işçilerin İş Pazarı Ek Aylık Sistemine üye olmaları ile ilgili özel hükümleri, Danimarka Krallığında istihdam edilmekte olan Türk işçilerine de uygulanır.

MADDE — 43

Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili olarak çıkacak anlaşmazlıklar, Âkit Tarafların yetkili makamları arasında karşılıklı anlaşma yoluyla çözümlenir.

BÖLÜM : VIII

SON HÜKÜMLER

MADDE — 44

(1) Yürürlüğe giriş tarihinden evvel bu Sözleşmeye göre hiç bir hak kazanılmaz.

(2) Bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden evvel bir Âkit Taraf mevzuatına göre tamamlanmış olan bütün sigortalılık, çalışma veya ikamet süreleri, bu Sözleşmeye göre sağlanacak yardımlara hak kazanılmasının tespiti amacıyla nazarı itibara alınır. Bu hükme ve 7 nci madde hükümlerine bakılmaksızın, 1 Nisan 1957 tarihinden önce Danimarka Krallığı mevzuatına göre tamamlanmış ikamet süreleri, Danimarka Krallığı mevzuatına göre Türkiye'de ikamet etmekte olan Türk vatandaşlarına verilecek millî yaşlılık, malullük ve dul aylıklarının miktarlarının hesaplanmasında hesaba katılmaz.

(3) Bu maddenin (1) fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere bir hak, bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden evvel doğmuş bir olayla ilgili olsa dahi bu Sözleşmeye göre kazanılır.

(4) İlgili şahsın uyuğu veya diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi dolayısıyla verilmemiş olan veya durdurulmuş olan herhangi bir yardım, ilgili şahsın müracaatı üzerine, daha evvelden tespit edilmiş hakların bir toptan ödeme yapılmasını gerektirmemesi şartıyla, verilir veya bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden başlamak üzere devam ettirilir. Âkit Taraflardan birinin mevzuatı bir yardım için bir müracaatı gerektirmiyorsa, bu kabil yardımlar, ilgili şahsın bu hususta müracaat etmesine lüzum olmadan verilir.

(5) Bu maddenin (4) fıkrasında bahsedilen müracaat bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden sonra iki yıl içinde yapılırsa, bu Sözleşmeye göre kazanılan haklar bu tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Bu maddenin (4) fıkrasında sözü edilen müracaat, bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini takibeden iki yıllık sürenin bitiminden sonra yapılırsa tahdid dolayısıyla kaybedilmemiş veya durdurulmamış olan haklar, müracaatın yapıldığı tarihten geçerli olur.

MADDE — 45

Bu Sözleşme onaylanacak ve onay belgeleri Kopenhag'da teati edilecektir. Bu Sözleşme, kabul belgelerinin teati edildiği ayı takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

MADDE — 46

(1) Bu Sözleşme yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on iki ay süreyle yürürlükte kalacaktır. Bundan sonra, Âkit Taraflardan birinin Hükümeti tarafından yazılı olarak fesih ihbarında bulunulmadığı takdirde bir yıllık sürelerle yürürlükte kalacaktır. Sözleşmenin fesih ihbarı, bir yıllık sürenin sonundan üç ay evvel yapılacaktır. Feshedilmesi halinde, Sözleşme, feshin içinde yapıldığı bir yıllık sürenin sonunda yürürlükten kalkar.

(2) Sözleşmenin sona ermesi, Sözleşme hükümlerine göre bir kimsenin daha evvel kazandığı hakları halleder etmez. Feshi müteakip Sözleşmenin yürürlükten kalkması sırasında kazanılmakta olan haklara müstelden gelecekte yapılacak yardımlara ilişkin sorunlar, özel bir Anlaşmayla çözümlenir.

Hükümetlerince usulüne uygun olarak yetkili kılınmış olan aşağıdaki imzaları bulunan kişiler, yukarıdaki hususları tasdik zımında, bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

İşbu Anlaşma Kopenhag'da Yirmi İki Ocak 1976 günü Türk, Danimarka ve İngiliz dillerinde ve her metin eşit şekilde geçerli olmak üzere ikişer nüsha halinde hazırlanmıştır.

Türk Hükümeti adına
(imza)

Danimarka Hükümeti adına
(imza)

PROTOKOL

Bugün, Danimarka Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasına ilişkin olmak üzere, Âkit Taraflar aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır :

1. Bu Sözleşmenin 33 ncü maddesinde sözü edilen aylıkların düzenlenmesi hususu, İş Pazarı Ek Aylık Sistemi (ATP) ile ilgili Danimarka mevzuatı uyarınca kazanılmış aylıklara kabili tatbik değildir.

2. Danimarka mevzuatına göre doğum hakkında verilen günlük para yardımlarına hak kazanılması için, lüzumlu şartlar şayet ilgili kimse sadece kamu çalışma servisine, çalışmaya amade olarak kaydedilmiş ise, yerine getirilmiş sayılmaz.

Hükümetlerince usulüne uygun olarak yetkili kılınmış olan aşağıdaki imzaları bulunan kişiler, yukarıdaki hususları tasdik zımında, bu Protokolü imzalamışlardır.

İşbu Protokol Kopenhag'da Yirmi İki Ocak 1976 günü Türk, Danimarka ve İngiliz dillerinde ve her metin eşit şekilde geçerli olmak üzere ikişer nüsha halinde hazırlanmıştır.

Türk Hükümeti adına
(imza)

Danimarka Hükümeti adına
(imza)

